

Autoimmun pajzsmirigygyulladás

96

Autoimmun betegségekben a szervezet saját építőkövei, például a pajzsmirigy fehérjéi ellen termel antitesteket. A pajzsmirigy autoimmun gyulladása önmagában tünetmentes; csak akkor okoz tüneteket, ha zavar támad a mirigy hormontermelő működésében. Ilyenkor a betegnek rendszerint élethosszig pajzsmirigyhormont kell szednie.

Amióta az étkezési sót jódozzák, a fejlett országokban a pajzsmirigy-alulműködés oka majdnem mindig a mirigy idült autoimmun gyulladása (tireoiditisz). Ez az állapot minden életkorban és mindkét nemben előfordul, de a felnőtt nőket támadja meg a leggyakrabban; főként a terhesség alatt, után, illetve a klimax körüli években. A hajlam örökletes tényezőktől is függ. Azok a nők, akik szültek, fogékonyabbak a betegségre, de a szülés utáni első évben kialakult autoimmun pajzsmirigygyulladás magától elmúlhat. Bizonyos gyógyszerek is kiválthatnak pajzsmirigygyulladást, pl. az interferon.

Milyen tünetekkel jár a betegség?

Nyaki tünetek általában nincsenek. Ha a betegség tünetekkel jár, akkor azok megegyeznek a pajzsmirigy-alulműködés jellemzőivel: fáradékonyosság, kedvetlenség, fázékonyosság, lassú szívverés, izomgyengeség, hízás (az étvágy romlása mellett), székrekedés, száraz bőr, sápadt bőrszín, hajhullás, menstruációs zavar léphet fel. A bőr alatti kötőszövetekben ujjbenyomatot nem tartó vizenyő kép-

ződhet. Az idült gyulladást olykor gyors lefolyású heveny gyulladás előzi meg, ilyenkor 1-2 hónapig pajzsmirigy-túlműködés tünetei (pl. ingerlékenység, gyors szívverés) észlelhetők.

Miből áll a kivizsgálás és a kezelés?

Az autoimmun pajzsmirigygyulladás gyanúját a pajzsmirigy fehérjéi ellen termelt antitestek kimutatásával és a pajzsmirigy ultrahangos (vagy izotópos) vizsgálatával kell megerősíteni. A kezelés szükségességét azonban nem ezek a vizsgálatok döntik el, hanem az agyalapi mirigyben termelődő pajzsmirigyserkentő hormon (TSH) mérése. A vér magas TSH-szintje csökkent pajzsmirigyműködést jelez. Ha a TSH-emelkedés jelentős mértékű, vagy tünetekkel jár, akkor pajzsmirigyhormonnal (tiroxin) hormonpótló kezelést kell indítani. A TSH-mérést a háziorvos javasolja, de a betegség igazolása és a kezelés beállítása endokrinológus szakorvos (pajzsmirigyrendelés) feladata. Azoknak, akiknek a szűkebb családjában előfordult ez a betegség, tünetek hiányában is tanácsos háromévente ellenőriztetniük a TSH-szintjüket.

Veszélyes-e a pajzsmirigyhormon pótlása?

A pajzsmirigyhormon pótlásakor a beteg pontosan azt a hormont kapja, amelyet a szervezete csökkent mérték-

Terhesség idején a pajzsmirigy-alulműködést a magzat érdekében is kezelni kell

ben termel, s amelyre a születéstől a halálig szüksége van a normális aktivitási szint és anyagcsere fenntartásához, gyermekkorban a csontok növekedéséhez és az idegrendszer fejlődéséhez is. A kezelés megszünteti a hormonhiány tüneteit, kedvezően befolyásolja az esetleges elhízást, koleszterinszint-emelkedést, depressziót. Mellékhatásai nincsenek, ha a megfelelő adagolásra mind az orvos, mind a beteg odafigyel.

A gyógyszeradagot fokozatosan kell beállítani, ehhez három-négy hormonszintmérésre is szükség lehet, és utána is sort kell keríteni évi egy-két laboratóriumi ellenőrzésre.

Talán egy ritka nyomelem, a szelén is segíthet az autoimmun pajzsmirigygyulladás megelőzésében és/vagy kezelésében, de ha a betegség már kifejlődött, a tiroxinkészítményt sem ez, sem más gyógymód nem helyettesítheti.

Ez a tájékoztató nem helyettesíti az orvosi kezelést. A betegek számára készített másolatoktól eltekintve felhasználása csak a kiadó írásos hozzájárulása nyomán engedélyezett.